



Warszawa, 12 czerwca 2012 roku

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS/500/11/2012/JZ

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

badając zgłaszane Rzecznikowi Praw Dziecka sprawy z dziedziny osłony socjalnej, dostrzegłem potrzebę wprowadzenia zmiany do ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, z późn. zm.) – przywoływanej dalej skrótem: „u.ś.r.”. Przedmiotowe zagadnienie dotyczy uregulowanego w art. 10 u.ś.r. dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 u.ś.r.: *Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres: 1) 24 miesięcy kalendarzowych; 2) 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu; 3) 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.* Wysokość dodatku została ustalona na 400,00 zł miesięcznie [*Dodatek przysługuje w wysokości 400,00 zł miesięcznie – art. 10 ust. 2 u.ś.r. i § 1 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z Nr 129, poz. 1058)*].

Uważam, że powyższa regulacja dyskryminuje osoby uprawnione do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, zwanego dalej „dodatkiem”, gdy sprawują one opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym

przy jednym porodzie. Moim zdaniem, w takim przypadku, dodatek powinien być przyznawany na każde dziecko urodzone przy jednym porodzie, a nie w niezmiennej wysokości – niezależnej od liczby urodzonych dzieci. Regulacja powinna być zbliżona do ujętej w art. 9 i art. 11a – 15 u.ś.r. regulacji pozostałych dodatków do zasiłku rodzinnego, których wymiar zależy od liczby dzieci spełniających przesłanki przyznania dodatku, *ergo* dodatki się sumują – podlegają kumulacji.

Określone ustawowo warunki, od spełnienia których zależy przyznanie dodatku, winny być dostosowane do brzmienia art. 4 ust. u.ś.r. stanowiącego, iż *zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka*. Dziecko wychowywane w rodzinie może oczekiwać, by pomoc w dostarczaniu środków utrzymania była dlań świadczona przez władzę publiczną w jednakowym zakresie co pomoc świadczona innym dzieciom w tej samej rodzinie. W przeciwnym razie można by wysnuć wniosek, iż w pewnych sytuacjach dzieci z niektórych rodzin nie zasługują na osłonę socjalną w takim stopniu jak dzieci z innych rodzin. Przymierzając tę tezę do przedmiotowej kwestii, uważam, że ustawodawca upośledził socjalnie pochodzące z cięż mnogich dzieci osób uprawnionych do dodatku, bowiem dodatek w tej samej wysokości otrzymują również osoby uprawnione, które sprawują opiekę nad jednym dzieckiem.

Osoba korzystająca z urlopu wychowawczego nie ma prawa do wynagrodzenia za pracę, a wychowywanie kilkorga dzieci urodzonych w trakcie jednego porodu wymaga od opiekunów większych nakładów finansowych niż sprawowanie opieki nad jednym dzieckiem. Zatem także z tych względów godzi się, by wartość pomocy państwa dla tej pierwszej grupy osób stanowiła wielokrotność wartości pomocy przewidzianej przez ustawodawcę dla jednego dziecka. Takie rozwiązanie urzeczywistniałoby zapisane w art. 71 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: nakaz uwzględniania przez państwo w polityce społecznej dobra rodziny i prawo rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietnych i niepełnych, do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Należy zważyć także na zobowiązania konwencyjne, które wiążą Rzeczpospolitą Polską. Mam na myśli art. 3 ust. 1 Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.), przywoływanej dalej jako „Konwencja”, stanowiący, iż *We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka*. Państwa – strony Konwencji uznały w art. 27 ust. 1 tego dokumentu prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu. Nie podważając spoczywającej głównie na rodzicach dziecka odpowiedzialności za zapewnienie mu odpowiedniego poziomu życia, zwracam uwagę na brzmienie art. 27 ust. 3 Konwencji, stanowiącym, iż *Państwa – Strony, zgodnie z warunkami krajowymi oraz odpowiednio do swych środków, będą podejmowały*

właściwe kroki dla wspomagania rodziców lub innych osób odpowiedzialnych za dziecko w realizacji tego prawa (prawa do odpowiedniego poziomu życia – przyp. mój) oraz będą udzielały, w razie potrzeby, pomocy materialnej oraz innych programów pomocy, szczególnie w zakresie żywności, odzieży i mieszkań. Uważam, że korzystanie z urlopu wychowawczego, wiążące się z utratą prawa do wynagrodzenia za okres urlopu, w celu sprawowania opieki nad wieloma dziećmi urodzonymi przy jednym porodzie jest potrzebą, o której mowa w art. 27 ust. 3 Konwencji, całkowicie usprawiedliwiająca przyznanie pomocy materialnej ze środków publicznych na każde dziecko. Nie wolno przy tym zapominać, że zasiłek rodzinny oraz przedmiotowy dodatek są przyznawane wyłącznie osobom niezamożnym w rodzinach, których dochód w przeliczeniu na jedną osobę nie przekracza 504 zł albo 583 zł.

Działając na podstawie art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.) w zw. z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2012 r., poz. 392) w zw. z § 6 ust. 1 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie wyżej zgłoszonej propozycji nowelizacji ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Z szanowaniem i szacunkiem
Michał Jankowski



MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 5 lipca 2012 r.

Władysław Kosiniak-Kamysz

DSR-IV-073-13-1-TW/12

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 12 czerwca 2012 r. (znak pisma: ZSS/500/11/2012/JZ) w sprawie zasad przyznawania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, uregulowanych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), uprzejmie informuję:

Na podstawie art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka (jest to osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) albo opiekunowi prawnemu dziecka (jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką), w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, przysługuje dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Świadczenie to, w kwocie 400 zł miesięcznie, przysługuje nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych;
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W przypadku równoczesnego korzystania z urlopu wychowawczego przez oboje rodziców lub opiekunów prawnych dziecka przysługuje jeden dodatek. Jeden dodatek przysługuje niezależnie od liczby wychowywanych dzieci i liczby dzieci urodzonych podczas jednego porodu

Istotą ww. dodatku jest częściowe zrekompensowanie rodzicowi dziecka utraty wynagrodzenia związanej z korzystaniem z bezpłatnego urlopu wychowawczego. Zgodnie z art. 186 Kodeksu pracy, niezależnie od liczby dzieci urodzonych podczas jednego porodu, pracownikowi przysługuje jeden urlop wychowawczy i z tytułu przebywania na tym urlopie wychowawczym wypłacany jest przedmiotowy dodatek, a nie z tytułu urodzenia dziecka czy też wychowywania więcej niż jednego dziecka urodzonych podczas jednego porodu.

Preferencją w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas jednego porodu, jest możliwość pobierania ww. dodatku przez okres 36. miesięcy, a więc 12 miesięcy dłużej niż w przypadku urodzenia jednego dziecka podczas porodu. Poza tym, na każde z urodzonych dzieci przysługuje zasiłek rodzinny, dodatek z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Powyższe zasady przyznawania dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego funkcjonują od 1 maja 2004 r. tj. od dnia wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Opierają się one na analogicznych, obowiązujących przez wiele lat, zasadach przyznawania zasiłku wychowawczego na podstawie obowiązującej do 30 kwietnia 2004 r. ustawy z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.).

W związku z powyższym, nie są planowane zmiany zasad ustalania prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

2 powiazani

MINISTER
Władysław Kosiniak-Kamysz
Władysław Kosiniak-Kamysz